

2. 2. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Základní platební účet dle zákona o platebním styku

Posílení postavení spotřebitelů v platebním styku, které bylo jedním z cílů Směrnice Evropského parlamentu a Rady o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky („Směrnice“), se v českém právní prostředí výrazněji projeví již od 1. března 2017, kdy nabývá účinnosti zákon č. 482/2016 Sb. („Novela“) novelizující zákon č. [284/2009](#) Sb., o platebním styku („Zákon“). Cílem Směrnice, který byl do českého právního prostředí vetkán Novelou, je zejména zajištění přístupu spotřebitelů k základním platebním službám, zvýšení transparentnosti a srozumitelnosti informací spotřebiteli poskytovaných při jejich zajišťování a jejich vzájemná porovnatelnost. Tento příspěvek se v krátkosti věnuje základnímu platebnímu účtu, který by měl být od 1. března 2017 v České republice pro spotřebitele k dispozici.

GLATZOVA & Co.

Výraznou novinkou je zavedení „základního platebního účtu“ poskytovaného tuzemskými bankami a pobočkami zahraničních bank („banky“), na jehož zřízení bude mít spotřebitel, který oprávněně pobývá v členském státě[1] za stanovených podmínek nárok. Základní platební účet je definován službami, které jsou jeho součástí jako např. vložení hotovosti a výběr hotovosti, zadávání platebních příkazů, odchozí inkaso, vydání a správa debetní platební karty či služba internetového bankovníctví („základní platební služby“). Tyto služby je banka povinna spotřebiteli poskytnout v případě, že je poskytuje ostatním spotřebitelům, kterým vede platební účet jiný než základní.

Uzavření smlouvy o základním platebním účtu

Spotřebitel má právo do 10 pracovních dní od své žádosti o zřízení platebního účtu, obdržet od banky návrh smluvních podmínek. Následně má spotřebitel právo této nabídce ve lhůtě 5 pracovních dní využít, a pokud bance sdělí, že s návrhem předložených podmínek souhlasí, je banka povinna se spotřebitelem smlouvu o poskytování základního platebního účtu uzavřít.

Banka je oprávněna spotřebitele odmítnout pouze z taxativně vymezených důvodů. Prvním důvodem je skutečnost, že spotřebitel je majitelem platebního účtu vedeného v České republice bankou, v rámci kterého je oprávněn k využívání základních platebních služeb. Banka není oprávněna odmítnout spotřebitele v případě, že jej poskytovatel platebních služeb takového platebního účtu vyrozuměl o jeho zamýšleném zrušení. Druhý důvod k odmítnutí je spjat s předchozí zkušeností banky se spotřebitelem, kdy banka nebude povinna předložit návrh smluvních podmínek spotřebiteli, kterému v předchozích 12 měsících vypověděla smlouvu o základním platebním účtu nebo od takové smlouvy odstoupila z důvodů taxativně vymezených Zákonem[2] nebo pro závažné porušení jiné smlouvy o platebních službách uzavřené s tímto spotřebitelem.

Výpověď smlouvy o základním platebním účtu

V případě, že již závazek ze smlouvy o základním platebním účtu se spotřebitelem trvá, je banka oprávněna jej vypovědět pouze v případě, že spotřebitel (i) neprovede prostřednictvím takového základního platebního účtu žádnou platební transakci po dobu delší než 24 měsíců; (ii) přestane být osobou oprávněně pobývajícím v členském státě; (iii) je majitelem jiného platebního účtu vedeného v České republice, na základě kterého může čerpat základní platební služby; nebo (iv) odmítne návrh na změnu smlouvy o základním platebním účtu.

Banka je však oprávněna závazek ze smlouvy o základním platebním účtu vypovědět pouze do 3 měsíců ode dne, kdy se dozvěděla o některé z výše uvedených skutečností. Výpověď banky musí obsahovat důvod výpovědi spolu s informací o způsobu mimosoudního řešení sporů, informací o možnosti spotřebitele podat stížnost orgánu dohledu a případné možnosti podat stížnost přímo bance.

Úplata spojená se základním platebním účtem

Novela zasahuje také do cenové politiky bank, když stanoví určitá omezení ve vztahu k poplatkům a cenám účtovaným za služby poskytované v rámci základního platebního účtu. Banka je oprávněna si účtovat za základní platební služby nejvýše úplatu odpovídající obvyklé ceně podle zákona o cenách.[3] Myšlenkou základního platebního účtu je nediskriminační přístup spotřebiteli k platebním službám za podmínek, za jakých je banka poskytuje ostatním klientům.

Zákon si neklade za cíl monopolizovat cenovou politiku základních platebních služeb, když je patrné, že rozsah služeb se může (a zřejmě i bude) u jednotlivých bank lišit. Výsledná cena za služby poskytované v rámci základního platebního účtu bude vždy posuzována ve vztahu ke konkrétní nabídce služeb, které může spotřebitel v jeho rámci čerpat. Aby nebyla cenová nabídka pro spotřebitele dále deformována vázaným prodejem jiných služeb, není banka oprávněna podmínit poskytnutí základního platebního účtu jejich úplatným čerpáním.

Smluvní pokuta a porušení smlouvy o základním platebním účtu

Posílení postavení spotřebitele je patrné také ze zákazu utvrzovat smluvní pokutou jakékoliv povinnosti spotřebitele ze smlouvy o základním platebním účtu vyjma smluvní pokuty sjednané v souvislosti s překročením a možností přecherpaní, která je upravena zákonem o spotřebitelském úvěru.[4] V případě porušení smlouvy o základním platebním účtu je tak bance toliko umožněno od takové smlouvy se spotřebitelem odstoupit, nikoli ho dále penalizovat smluvní pokutou.

Správní delikty

Novela včlenila do textu zákona také sadu nových správních deliktů souvisejících s porušením povinností banky při poskytování základního platebního účtu. Penalizováno bude např. jednání banky spočívající v neumožnění zřízení základního platebního účtu, neoprávněná výpověď smlouvy o jeho poskytování či neposkytnutí předepsaných platebních služeb a to pokutou až do výše 10 000 000 Kč.

Závěrem

Zavedení základního platebního účtu, lze z pohledu spotřebitele vnímat jako pozitivní, když zaručuje jakési minimum služeb platebního styku, bez rozdílu pro každého. Otázkou, kterou zodpoví až čas však je, nakolik bude tento institut v České republice využíván, zejména s ohledu na skutečnost, že již v dnešní době jsou pro spotřebitele platební služby více než dostupné.

Mgr. Marek Kędzior,
advokátní koncipient

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440
Fax: +420 224 248 701
e-mail: office@glatzova.com

[1] Členským státem je stát Evropské unie nebo jiný smluvní stát Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

[2] Banka je oprávněna od smlouvy o základním platebním účtu odstoupit zejména pokud spotřebitel (a) použije základní platební účet v rozporu se zákonem upravujícím opatření proti legalizaci výnosů trestné činnosti a financování terorismu nebo v rozporu s jiným právním předpisem; (b) dosáhne založení základního platebního účtu úmyslným poskytnutím nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů; (c) poruší podstatným způsobem smlouvu o základním platebním účtu. Dále je banka oprávněna od smlouvy o základním platebním účtu odstoupit, jestliže by trvání závazku ze smlouvy o základním platebním účtu bylo v rozporu s jiným právním předpisem.

[3] Dle zákona č. [526/1990](#) Sb., o cenách je obvyklá cena vymezena jako cena shodného nebo z hlediska užití porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží volně sjednávaná mezi prodávajícími a kupujícími, kteří jsou na sobě navzájem ekonomicky, kapitálově nebo personálně nezávislí na daném trhu, který není ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže.

[4] Zákon č. [257/2016](#) Sb., o spotřebitelském úvěru.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)